

ולאו דוקא בתפילה אלא דכל שמזכיר שבת ואומר שבתא טבתא ג"כ יוצא וחת"ס כתב שאפילו ביוה"כ בעלמא בחול ראוי לכוון לקיים המ"ע וכ"ש בשבת וצע"ג שאנו אין נזהרין בזה ומבטלין ביוה"כ שחל בשבת מ"ע דקידוש

(ג) **עיינ במועדים וזמנים** (ו - כ"ה) שתירץ הקושיא דתיקנו חז"ל תפילה בכל יום לצאת כמה מצות זכירה וק"ש וכדומה ואם הוא נתכוון כפי תקנתם סגי בכוונה כללי לכל מצות פרטי ואין צורך לכוון במיוחד לצאת מצות קידוש ואיברא לפי זה צריך לכוון ליל שבת להדיא שלא לצאת אז מצות קידוש אם רוצה לצאת המצוה אח"כ על הכוס ומ"מ ראוי לבני תורה לכוון ביוה"כ לצאת בשמונה עשרה המצוה של קידוש כמו שכתב החתם סופר (עיינ בתשובות והנהגות 3 - ה"ג)

III. עוד דיני יום כפור

(א) **אין להתיר לאשה** שהדליק לנרות ברכה שהחיינו ללכת בקאר למקום אחר לכל נדרי אבל מותר להדליקה במקום החדש אפילו אין זה ביתה מ"מ צריך ליהנות מן הנרות

(ב) **אם יכול לנעול קטן שאינו בר חינוך מנעלים של עור** עיינ ביומא (ט"ח): דתינוקות מותרין בכלן חוץ מנעלת הסנדל משום הנך דלאו רביתיהו גזרו בהו רבנן הנך דרביתיהו הוא לא גזרו ועיינ במאירי (דף ע"ח: ד"ה "סימנ") דאסור לנעול מנעל של עור לקטן דלאו בר חנוך משום דלא תאכילום וכן משמע בר"ן על הרי"ף (כ"ה פ"ח) ושער המלך (הלכות שזיתת הטעור) ועיינ בפרי חדש (סימן תרי"ח - סוף סק"ח) דלא נאסר איסור דלא תאכילום אלא דבר שאיסורו מגופו אבל כאן שהמאכל מותר אלא שהשעה אוסרתו התירו חכמים כיון דרביתיהו בהכי אבל מענינים הוצאה ברשות הרבים על ידי קטן לא משמע כן עיינ בשש"כ (מסדה ח - ל"ז - ק"ד) דאין איסור בדבר ועיינ בשו"ת יביע אומר (י"ד ח - סימן ד) אבל בספר קטנים בהלכה (דף 156) כתב דבספר חינוך הבנים (דף מ"ו) לאיסור וגם שהגאון מדעברעצין דלא ספינן לקטן איסורא בידיה. וצריך שאילת חכם

(ג) **עמידה כשפותחים הארון בימים נוראים - עיינ באג"מ** (ה - ל"ח) דמן התורה מחויב לעמוד מפני ספר תורה ודוקא כשאחד מוליכו (י"ד רפ"ז - ז) לכן בשעת ההקפות צריך לעמוד או לצאת מבית הכנסת אמנם כשפותחין הארון נוהגין ג"כ לעמוד וזה דרך כבוד ואין חיוב בדבר וחשוב רק מעלה בעלמא ומה שבישיבות בית יוסף נוהגים שלא לעמוד הוא משום שיותר טוב להתכוין בישיבה מבעמידה כמו בק"ש ומשא"כ בשמונה עשרה משום דאז הוא מבקש שיעשה השי"ת צרכיו מ"מ ראוי לעמוד שלא תצא תקלה לרובא דאינשי שאפילו ת"ח לא ידעו לחלק ואם אינם רוצים לעמוד יפתחו מעט שיהיה פחות מג' טפחים שנחשב כלבוד ע"ש וע"ע בפתחי תשובה (ח"מ פ"ז - סוס"ק כ"ח) שהביא החת"ס שאסור לשבת בזמן שהארון פתוח מ"מ רובו המתירין ושמעתי דרב משה פיינשטיין סוף ימיו ישב חוץ לבית הכנסת בתפילת נעילה

(ד) **נוהגים שכל בעל הבית ידליק נר אחד לכל ביתו** ונקרא נר נשמה ויש אומרים הטעם כדי שיוכלו להבדיל על נר ששבת (בית יוסף תר"י 330)

(ה) **זקן בן 85 שהוא ברי מ"מ גופו שונה מכל אדם ואולי מצבו כקטן** ולכן צריך לשאול הרופא אם הוא צריך לצום ולמי שיש אב זקן במוסד שמחויב לאכול פחות מכשיעור לפי דעת הרופא חייב הבן לדאוג למי שיאכילוהו פחות מכשיעור ואם לא מוצא יבטל הבן תפילה בציבור ויאכילוהו פחות מכשיעור

(ו) **זקן מבולבל דינו כשוטה מ"מ צריך להניח לפניו ויאכל מעצמו ביוה"כ** וכעין מה שכתוב בשער הציון (תר"מ - ח) שאסור להאכיל את הקטן בידיים חוץ לסוכה אבל מותר להניח לפניו לאכול ואם ע"י נכרי קל יותר (שבת שבתון דף ע"ז)

(ז) **מי שהוא ברי ויש לו כאב ראש קל פעמים מפני התענית אסור ליקח הנ"ל** אפילו ערב הצום אם לקיחת הסם הוא רק להקל על הצום ולא לרפא המחלה (משמעות האג"מ ג - ז) וכ"כ השדי חמד ונהגו להקל (פסקי תשובות תרי"ח - ח) עיינ שם בגדר של ענוי ביוה"כ

ח) חולה שמחמיר על עצמו ומתענה הרי הוא מתחייב בנפשו ומאכילים אותו כעל כרחו באר היטב (תר"ח - ג) אבל יש חולקין עיין בשו"ת אבני נזר (חושן משפט סימן קל"ג) ושו"ת האלף לך שלמה (ש"ח) ושו"ת יחזה דעת (ה - ס"ח) ועיין במועדי קודש (דף ר"ב) במכתב ששלח הרב"ק ר"י מבעלז לרמ"מ מויזניץ

ט) תרופה אשר טעמה אינו מר אסור לחולה שאין בו סכנה (שש"כ ל"ט - ח) ואם טעמה מר שאין בה הנאה לחיך לדעת השאגת אריה (סימן ע"ה) גם כן אסור דכיון דאכלן אחשבינהו (הרא"ש ז"ל כל שעה סימן ה) אמנם לדעת רוב הפוסקים דמותרת דלא אמרינן אחשביה בתרופות (אג"מ ז - ז"ז שש"כ ל"ט - ח) ואפילו אין טעמו מר (אג"מ ג - ה"ב) ועיין בשו"ת מנחת שלמה (י"ז) שדן לענין תרופות שטעמן מר מעט אם גם הן מותרות ומעוטפת בנייר מותר לחולה שאין בו סכנה לפי שאין בזה הנאת גרון ואין דרך אכילה בכך ואף כשהתרופה אין טעמה מר (שש"כ ל"ט - ח) בשם הגרש"ז אויערבך) ובשתיית מים אסור ואך אם מערבבים דבר דדרכו לפגום טעם המים תלוי במחלוקת הנ"ל ואם ישתה המשקה מר פחות מכשיעור יש עוד סניף להתיר

י) מעוברת ומינקת ויולדת מחויבות לצום ואבאר

IV. עיקר ההשקפות

א) מהות של יום הכפורים יוה"כ הוא יום ה' (תמוזא וישלח ז) לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקב"ה שנתנו באהבה רבה יום זה לישראל (תנא דבי אליהו רבה ה) שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה בשנה יתחייב העולם כליה (ספר החינוך מלוה קפ"ה) וביום זה נעשים כולם כגוי אחד כי הרשעים נהפכים לצדיקים ועוד יום הכפורים מכפר דיש כוח ליום הכפורים לכפר (רמב"ם תשובה ה - ג) ונקרא יום הכפורים בלשון רבים שמכפר בעולם הזה ובעולם הבא (דרכי משה תרכ"ה) לפיכך אפילו כל המועדים עוברים יום הכפורים אינו עובר כי הוא יום ה' (פרקי דרבי אליעזר מ"ג) ולכן אנו בני ישראל צריך להיות בשמחה וליתן הודאה לה' שזכה אותנו במתנה הגדולה הזו אכן הוא ג"כ יום של אימה ויראה לה' שירחם עלינו ולתת לנו סליחה ומחילה

ב) עיקר התשובה היא האמונה הפשוטה "שה' הוא האלקים" ועל זה אמר הפסוק שובה ישראל עד ה' אלקיך שמי שמהרהר בלבו לעשות תשובה מיד הוא צדיק וחסד התשובה היא מגדולי החסדים שזיכנו בו הבורא ותשובה מאהבה נהפכות לו לזכיות כל עבירות שעבר (יומא פ"ו:) ולכן מקומם של בעלי תשובה הוא מקום שאין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (נרכות ל"ד:) ושובה ישראל עד ה' אלקיך עד חלק אלוק שלך וגדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו (יומא פ"ו:) והקדים הקב"ה וברא את התשובה טרם בריאת העולם (פסחים ל"ד:) ואילו היו ישראל עושין תשובה אפילו יום אחד - מיד הם נגאלין (מזרח רצה שיר השירים ה - ג) ועיקר תשובה היא אמונה פשוטה דהיינו ה' הוא האלקים ועיין ברמב"ם (סוף הלכות תשובה) שצריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המועידים לו את קונו והעצה טובה הגדולה להסתכל בשמים ובארץ לראות לפי כוחו גדלות הבריאה וגדלות הבורא ולאהבתו כי ה' עשה כל זה בשבילנו בשביל ישראל ובשביל התורה וזה תכלית הבריאה אהבת ה' ולקדש שמו ומהות של יום הכפורים הודאה ויודי על מה שחסרנו באמונה הפשוטה ולכן עברנו וחסאנו ומבקשים סליחה ומחילה על כל זה ונקבל עלינו דה' הוא האלקים ולאהבתו ויש חרטה ויודי פה על העבר ונקבל עלינו שלא נחטא עוד (עיין במועדי קודש)

ג) המחברת מיוחד לעניני תשובה - עצה טובה בענין תיקוני המצות והמדות דעת הרב מבריסק שמי שמתענה אבל לא עשה תשובה אין לו חלות קיום התענית ולכן ערב כל תענית מהששה תעניות וגם בחודש אלול צריך לקבל עלינו דבר קל מאד בעניני תשובה ולכן בסוף השנה יש לנו שבעה תיקונים ואחר עשרה שנים יש לנו שבעים תיקונים וכו' וצריך לקנות מחברת מיוחד רק לרשימת התיקונים אלו ונכתוב על המחברת "המחברת לעניני תשובה" וכל תיקון צריך להיות דבר קל מאד שאפשר לקיימה ומצוה גדולה לפרסם את זה

גמר חתימה טובה

נפס לעלו נשאות אבי אורי ר' אליעזר ליפא בר' יעקב ארזב"ע"י אלא אורח' באשה רחל בר' גרשון חנוך הענין הכפן ע"ה